

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/12/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619207461
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Matulník
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:7619207461.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: R. Š., narodený XX. Z. XXXX, bytom Q. XX, T. Y., zastúpeného: Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom Kadnárová 83, Bratislava, IČO: 47 232 765, proti žalovanému: Ústav na výkon trestu odňatia slobody Levoča, so sídlom Námestie Štefana Kluberta 7, Levoča, o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného č. ÚVTOS-65-1/13-2019 zo dňa 15. januára 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Správneho súdu v Košiciach č. k. KE-8S/155/2020-188 z 9. novembra 2023, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom konania nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

1. Správny súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) uznesením zo dňa 9. novembra 2023, č. k. KE-8S/155/2020-188 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) odmietol žalobu (ďalej len „žaloba“) zo dňa 13. decembra 2019 podanú žalobcom dňa 16. decembra 2019 Okresnému súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“). Žalobou sa žalobca domáhal zaplatenia istiny vo výške 857,05 Eur spolu s úrokom z omeškania, a to titulom tvrdeného nároku na doplatenie služobného platu za obdobie od decembra 2016 do decembra 2018 za výkon služieb v Zbore väzenskej a justičnej stráže. Svoj nárok žalobca odôvodnil tým, že počas obdobia služby pred a po každej 12 hodinovej službe vykonával aj ostatné úkony (približne v trvaní 20 minút pri každej službe), pričom tento čas sa mu do času výkonu služby nezapočítaval a ani za tento čas nebol platovo ohodnotený. Poukazoval pritom na ustanovenie § 188a ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“).

2. Okresný súd podaním zo dňa 7. januára 2020 postúpil vec Okresnému súdu Košice II, z dôvodu, že na konanie nebol príslušný [odkazujúc na kauzálnu príslušnosť z dôvodu podľa § 23 ods. 1 písm. h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 43 ods. 1 CSP]. Okresný súd Košice II nesúhlasil s postúpením veci, nakoľko mal za to, že na konanie je príslušný súd rozhodujúci v správnom súdnictve, ktorým mal byť Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a vec predložil na rozhodnutie nadriadenému súdu. Krajský súd ako nadriadený súd uznesením, č. k. 5NcC/9/2020-135 zo dňa 15. apríla 2020 rozhodol, že na konanie je miestne príslušný okresný súd. Následne však okresný súd [poukazujúc na uznesenie kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), sp. zn. 1KO/15/2019 zo dňa 3. decembra 2019 (ďalej len „uznesenie kompetenčného senátu“)] listom zo dňa 30. októbra 2020 postúpil vec krajskému súdu na konanie a rozhodnutie ako súdu príslušnému v danej veci. Z dôvodu nadobudnutia účinnosti zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov [ktorý dňom svojej účinnosti (1. júna 2023) zriadil správny súd] prešiel výkon súdnictva z krajského súdu na správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov.

3. Správny súd [odkazujúc na ustanovenia § 8, § 11 ods. 1, § 18 ods. 4, § 3 ods. 1 písm. c), § 6 ods. 1 a § 97 SSP] odôvodnil napadnuté uznesenie v podstatnom nasledovnými skutočnosťami: (i) vychádzajúc z obsahu žaloby uzavrel, že žalobca sa žalobou domáha preplatenia príjmu vykonaného nad rámec 12 - hodinového výkonu služby, a to v trvaní 20 minút pri každej službe za v žalobe označené obdobie, pričom svoj nárok si žalobca uplatňuje podľa § 188a ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z.; (ii) aplikujúc ustanovenie § 3 ods. 1 písm. c) SSP v spojení s § 6 ods. 1 SSP správny súd konštatoval, že listina žalovaného označená ako „Žiadosť o preplatenie služobného príjmu - odpoveď“ (ďalej len „opatrenie žalovaného“) zo dňa 15. januára 2019 [ktorou listinou žalovaný neformálnym spôsobom žalobcovi na základe jeho žiadosti o preplatenie služobného príjmu zo dňa 31. decembra 2018 (ďalej len „žiadosť žalobcu“) o. i. oznámil, že za žalobcom uvedené obdobie neeviduje žiadny záväzok týkajúci sa nevyplatenej časti služobného príjmu za výkon štátnej služby nad základný čas služby v týždni] má povahu individuálneho správneho aktu a je možné oznámenie žalobcu subsumovať pod opatrenie v zmysle § 3 ods. 1 písm. c) SSP; (iii) ďalej dôvodil, že lehota na podanie správnej žaloby fyzickou alebo právnickou osobou s výnimkou tzv. opomenutého účastníka (§ 179 ods. 1 SSP) je dvojmesačná, pričom udalosťou, od ktorej táto lehota plynie, je oznámenie rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému správna žaloba smeruje; (iv) keďže v prejednávanej veci došlo k vydaniu opatrenia žalovaného dňa 15. januára 2019, pričom žalobcovi bolo doručené dňa 23. januára 2019 (od ktorého dátumu začala plynúť dvojmesačná lehota na podanie žaloby), avšak žalobca doručil správnu žalobu okresnému súdu až dňa 16. decembra 2019, vzhľadom na to správny súd dôvod na odmietnutie žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP. O trovách konania rozhodol správny súd s odkazom na ustanovenie § 170 písm. a) SSP tak, že žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

4. Proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť žalobca. Dôvody kasačnej sťažnosti žalobca v jej úvode vymedzil odkazom na ustanovenie § 440 ods. 1 písm. a) SSP (na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve) a § 440 ods. 1 písm. j) SSP (podanie bolo nezákonne odmietnuté). Žalobca v súvislosti s prvým dôvodom kasačnej sťažnosti citoval ustanovenie § 6 ods. 1 a § 3 ods. 1 písm. c) SSP tvrdiac, že postup žalovaného v prejednávanej veci jednoznačne nemožno považovať za opatrenie v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 písm. c) SSP. Poukázal na dve rozhodnutia súdov nižšieho stupňa (Okresný súd Poprad a Okresný súd Ružomberok), kde okresné sudy nedospeli k záveru, že by nebola daná ich právomoc alebo príslušnosť rozhodovať o analogickom nároku. Ďalej poukázal na právny názor vyjadrený v rozsudku najvyššieho súdu zo dňa 28. marca 2019 sp. zn. 3Cdo/78/2018; vychádzajúc z uvedeného uzavrel, že na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc správneho súdu, ale vecne príslušný bol na rozhodovanie okresný súd. V súvislosti s druhým dôvodom kasačnej sťažnosti citoval ustanovenie § 43 ods. 1 a 43 ods. 3 CSP a § 18 ods. 2 a § 18 ods. 5 SSP, pričom okrem iného uviedol: „Pokiaľ by išlo o postúpenie veci z civilného súdnictva na správne súdnictvo tak v takom prípade by bol v podstate „nevýhodne dotknutý“ len orgán verejnej moci, pričom by v takom prípade mala byť poskytnutá väčšia ochrana práve fyzickej osobe v zmysle princípu všeobecnej spravodlivosti. Ak sa totiž fyzická osoba domnieva, že vec má byť prejednávaná v civilnom súdnictve, s poukazom na iné konania, tak by jej konanie nemalo byť sankcionované odmietnutím žaloby z dôvodu oneskoreného podania. Práve v tomto smere má nastúpiť aplikácia vyššie spomenutých ustanovení o zachovaní účinkov podanej žaloby.“ V závere kasačnej sťažnosti žalobca navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) zrušil napadnuté uznesenie správneho súdu a vec postúpil okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovanému bola kasačná sťažnosť žalobcu doručená dňa 23. januára 2024. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním z 1. februára 2024, pričom v podstatnom uviedol, že: (i) v súvislosti s prvým dôvodom kasačnej sťažnosti poukázal na ďalšie rozhodnutia kompetenčných senátov najvyššieho súdu, konkrétne uznesenie sp. zn. 1KO/28/2018 zo dňa 4. decembra 2018 a uznesenie sp. zn. 1KO/3/2019 zo dňa 19. februára 2019. Uviedol, že je nepochybné, že nedošlo k žalobcom uvádzanému narušeniu princípu právnej istoty; (ii) v súvislosti s druhým dôvodom kasačnej sťažnosti uviedol, že lehota na podanie správnej žaloby podľa § 181 ods. 1 SSP je lehotou prekluzívnou a jej zmeškanie podľa § 181 ods. 4 SSP nemožno odpustiť. Vychádzajúc z uvedeného navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol. Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti bolo žalobcovi doručené dňa 2. februára 2024 na vedomie.

6. Najvyšší správny súd ako súd kasačný [§ 11 písm. h) SSP] preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu, ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

7. Podľa § 181 ods. 1 SSP, fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

8. Podľa § 181 ods. 4 SSP, zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

9. Podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene.

10. Najvyšší správny súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že správny súd postupoval správne, keď podanie (žalobu) žalobcu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP odmietol.

11. Žalobca prvý dôvod kasačnej sťažnosti vymedzil odkazom na ustanovenie § 440 ods. 1 písm. a) SSP, vychádzajúc pritom z interpretácie ustanovení § 6 ods. 1 a § 3 ods. 1 písm. c) SSP tvrdiac, že postup žalovaného v prejednávanej veci (rozumej opatrenie žalovaného) jednoznačne nemožno považovať za opatrenie v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 písm. c) SSP. Dospel teda k záveru, že na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc správneho súdu, ale vecne príslušný bol na rozhodovanie okresný súd. V tejto súvislosti najvyšší správny súd uvádza, že takmer identickou (skutkovo i právne) vecou sa zaoberal kompetenčný senát najvyššieho súdu (uznesenie kompetenčného senátu - sp. zn. 1KO/15/2019 zo dňa 3. decembra 2019). V spomenutej veci išlo o situáciu, keď sa žalobca žalobou doručenou Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.028,82 Eur s príslušenstvom z dôvodu, že žalobcovi žalovaný neposkytoval plat počas obdobia od 21. mája 2015 do 28. februára 2018 za čas 15 minút pred začiatkom služby, keď v zmysle personálneho rozkazu musel byť na pracovisku a vykonávať činnosti súvisiace s výkonom služby, bez ktorých by samotný výkon služby nebol možný. Obdobne, ako v prejednávanej veci, aj v tejto referenčnej veci súd prvej inštancie postúpil spor Krajskému súdu v Trenčíne v zmysle § 43 ods. 1 a § 23 písm. c) CSP. Krajský súd v Trenčíne nesúhlasil s postúpením veci z dôvodu, že predmetná vec podľa neho nepatrí do správneho súdnictva a vec preto v zmysle § 18 ods. 4 a § 8 SSP predložil na rozhodnutie kompetenčnému senátu najvyššieho súdu. Ten následne o kompetenčnom konflikte rozhodol uznesením kompetenčného senátu, v ktorom, okrem iného, uzavrel, že „Kompetenčný senát najvyššieho súdu poukazuje na to, že vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže podľa zákona č. 73/1998 Z. z. nemožno považovať pre ich povahu za veci súkromnoprávne (predovšetkým pracovnoprávne). Služobný pomer je a bol vždy charakterizovaný ako inštitút verejného práva. Tento vzťah nevzniká zmluvou, ale mocenským aktom služobného orgánu a po celú dobu jeho trvania sa výrazne odlišuje od pomeru pracovného, ktorý je naopak typickým súkromnoprávnym vzťahom, v ktorom majú účastníci tohto právneho vzťahu rovné postavenie. Uvedené sa prejavuje aj v právnej úprave týkajúcej sa vzniku, zmeny, priebehu a zániku štátnej služby, ako aj s tým súvisiacich otázok. Inak tomu nie je ani pri rozhodovaní o odmeňovaní príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže zákona podľa piatej časti zákona č. 73/1998 Z. z. Právna povaha štátnej služby príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže postihuje osobitnú povahu „zamestnávateľa“ ako primárneho nositeľa verejnej moci, potrebu začlenenia príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže do organizmu verejnej moci a účasť na jej výkone. Táto potreba zasahuje až tak ďaleko, že tu nejde o modifikáciu súkromnoprávneho pomeru, ale o špecifický služobný pomer verejného práva podľa zákona č. 73/1998 Z. z. To potvrdzuje aj povaha právnej úpravy štátnej služby príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorá má kódexový charakter a použitie zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce je vylúčené v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Zákonníka práce.“ (viď bod 11 uznesenia kompetenčného senátu). Kompetenčný senát najvyššieho súdu preto uzavrel, že „... nesúhlas Krajského súdu v Trenčíne s postúpením veci nie je dôvodný a príslušný rozhodnúť vo veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11 S 103/2019 o žalobe podanej 27. augusta 2018 na Okresný súd Nové Mesto nad Váhom žalobcom ... proti žalovanému Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, je súd v správnom súdnictve s tým, že súdy sú týmto rozhodnutím viazané (§ 11 ods. 1 CSP).“ (viď bod 12 uznesenia kompetenčného senátu).

12. Vychádzajúc zo skutočností uvedených v predchádzajúcom bode najvyšší správny súd konštatuje, že správny súd postupoval správne, keď v bode 14 napadnutého uznesenia uzavrel, že „S poukazom na § 8 SSP v spojení s § 11 ods. 1 CSP nakoľko už kompetenčný senát o rovnakej veci právoplatne rozhodol, pričom správny súd je rozhodnutím kompetenčného senátu viazaný, súd nevidel dôvod na predloženie veci kompetenčnému senátu Najvyššieho správneho súdu, nakoľko už bolo o tejto veci rozhodnuté, že patrí do právomoci správneho súdnictva. Zároveň vychádzajúc z § 18 SSP na postúpenie

veci v zmysle § 18 ods. 4 SSP kompetenčnému senátu Najvyššieho správneho súdu účastník konania nemá návrhové oprávnenie, preto súd o návrhu žalobcu podľa § 18 ods. 4 SSP nerozhodoval.“.

13. Čo sa týka druhého dôvodu kasačnej sťažnosti [§ 440 ods. 1 písm. j) SSP], tento mal podľa žalobcu spočívať v tom, že jeho žaloba (podanie) bola správnym súdom nezákonne odmietnutá. Uvedené má materiálny súvis s prvým dôvodom kasačnej sťažnosti, na ktorý už najvyšší správny súd (resp. kompetenčný senát najvyššieho súdu) dal odpoveď v predchádzajúcich bodoch vyššie. Pokiaľ teda bolo ustálené, že v prejednáwanej veci je príslušným rozhodnúť súd v správnom súdnictve, musel tento postupovať podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP aplikujúc pritom ustanovenia § 181 ods. 1 a 4 SSP (tak, ako to urobil správny súd v napadnutom uznesení). Najvyšší správny súd preto uzavrel, že pokiaľ správny súd odmietol ako oneskorene podanú žalobu žalobcu zo dňa 13. decembra 2019 podanú žalobcom dňa 16. decembra 2019 smerujúcu proti opatreniu správneho orgánu zo dňa 15. januára 2019 doručenému žalobcovi dňa 23. januára 2019; táto bola odmietnutá v súlade so zákonom (ergo nie nezákonne), keďže bola podaná po uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty.

14. Z vyššie uvedených dôvodov, najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť žalobcu postupom podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

15. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ho nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP analogicky podľa § 168 SSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho správneho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.